

מהתיקון הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי חיים אלעזר שפירא ממונקאטש זצוק"ל בעל ה'מנחת אלעזר' בנו של הרבי הקדוש רבי צבי הירש שפירא זצוק"ל בעל ה'דרכי תשובה' נסתלק ב' סיון (תרצ"ז)

פעם ביום פסח שני לעת תפלת מנחה, ישבו החסידים בבית המדרש והמתינו על רבינו הקדוש בעל המנחת אלעזר ממונקאטש זי"ע שיכנס לתפלת מנחה. העולם ישבו וחיכו, אבל רבינו יושב לו בחדרו הסמוכה לבית המדרש ואינו יוצא. עובר עוד זמן ועוד זמן ורבינו עדיין אינו מופיע. המה ראו כן תמהו, כי מעולם לא זכרו כדבר הזה.

פתאום נכנס רבינו לבית המדרש, כשכולו התלהבות כאש, עיניו אדומות מבכי, ואנחות כבדות יוצאות מליבו הסהור, ודמעות זולגות מעיניו, ובקול בני אמר, 'חיכיתי וציפיתי אולי עוד נזכה עתה לביאת המשיח, וכך עוד נזכה להקריב לכל הפחות היום את קרבן הפסח שני'.

*

הסתלקותו של רבינו היה ביום ב' סיון שנת תרצ"ז. דבר פלא גדול התרחש שנה אחת לפני זה, ביום ב' סיון שנת תרצ"ו שחל אז בשבת קודש. כמה ימים לפני זה הגיע טלגרם לפני רבינו, שהרבי הקדוש האהבת ישראל מוויזניץ זצוק"ל נחלה מאד זקוק לרחמי שמים. רבינו הצטער מזה עד מאד, ומאז ערך לו 'מי שבירך' בקריאת התורה.

אמנם ביום השבת ב' סיון, לא ציווה רבינו לערוך מי שבירך עבור הרבי מוויזניץ בקריאת התורה. הדבר היה לפלא גדול בעיני כל העומדים מסביבו, ורמזו והזכירו לו, אך רבינו לא פנה אליהם. רק כאשר הגידו לו בפירוש, שהעולם עומדים ומחכים שיערוך מי שבירך לרבי מוויזניץ, רמז להם רבינו שיעשו כרצונם.

רק למחרתו ביום ראשון כאשר הגיעה הבשורה הנוראה על הסתלקותו של הרבי האהבת ישראל מוויזניץ אתמול בעצם יום השבת, או אז התברר למפרע למה לא רצה רבינו לערוך עבורו מי שבירך, מאחר שכבר לא היה בין החיים. רבינו בכה במר נפשו על הסתלקות הצדיק, והתמרמר מאד לפני מקורביו, למה הפצירו בו אתמול ביום השבת לערוך עבורו מי שבירך.

ואמר בלשון קדשו, ידעתי גם ידעתי והרגשתי מפטירת אותו צדיק וידיד נאמן זצוק"ל, ואם תשאלו מאין ידעתי, אוי ואבוי למי שלוקח פיתקא מבן ישראל, ואינו יודע להרגיש דבר כזה. והתפעלו כולם מגודל קדושתו, איך שזה נראה אצלו כדבר פשוט, שרבי ומנהיג ישראל חייב לדעת ולראות הכל.

שנה שלימה ותמימה לא נמצאה שום טריפה בכל העיר

כוח הצדיקים בבדיקת סכיני השחיטה

לקראת נסיעתו הגדולה והמפורסמת של הרבי הקדוש רבי מלעלוב זצוק"ל לארץ ישראל לעת זקנותו, נסע מקודם ביחד עם הרבי הקדוש רבי שלמה הכהן מרדומסק זצוק"ל בעל התפארת שלמה, בכמה וכמה עיירות בפולין, כדי להשיג ממון עבור הוצאות הדרך.

שמחה גדולה ומיוחדת שררה אז בעיר אפושנה שבפולין, כאשר נפוצה השמועה ששני הצדיקים המפרסמים מלעלוב ומרדומסק, עומדים לבוא גם לעירם, ולשהות בה שעות קצרה. רב העיירה וראשי הקהילה וכל התלמידי חכמים שבעיר, יצאו לקדם את פניהם של שני המאורות הגדולים, בשמחה עצומה וביראת הכבוד.

בתוך הקהל הגדול שהגיעו למעמד הקבלת פנים, בלטו באופן מיוחד שני שוחטי העיר, שהיו מפורסמים כתלמידי חכמים גדולים וכבעלי יראת שמים מופלגים. הם רצו לכבד את הצדיקים בבדיקת סכיניהם, ולזכות בברכתם.

הרבי הקדוש מלעלוב פנה לרבי הקדוש מרדומסק ואמר לו, קחו נא את הסכינים ובדקו אותם. נטל בעל התפארת שלמה את הסכינים בידיו ובדקם, והוטבו עד מאד בעיניו. רבינו - פנה התפארת שלמה לרבי הקדוש מלעלוב, תראה נא את הסכינים הנפלאים האלו, מעולם לא ראיתי כמותם, כפי הנראה - הוסיף ברוב התפעלותו, לא יוכל דבר טריפה לצאת מתחת הסכינים של שני השוחטים הצדיקים האלו. נטל הרבי מלעלוב את הסכינים בידו, והתחיל לבדקם, ונענע בראשו כאות הסכמה, וראו איך שגם הוא מתפעל עד מאד, ונענה ואמר לבעל התפארת שלמה, 'אכן צדקתם בדברכם, בוודאי לא יצא דבר טריפה תחת סכינים אלו'.

עברה תקופה קצרה מאז, והעיר אפושנה כולה כמרוקחה, כולם דיברו בהתלהבות על הפלא הגדול שלא נשמע כמותה, כבר מספר חודשים רצופים שלא נמצאה שום טריפה בבית המטבחים בעיר, שני השוחטים שוחטים עוד ועוד, בודקים את הבהמות שוב ושוב, אך טריפה אין.

כך עבר חצי שנה, ועדיין לא נמצאה שום טריפה בעיר. השוחטים עצמם בושו ונכלמו מאוד לפני הקצבים ואנשי העיר, כי גם בעינים היה הדבר הפלא ופלא שלא יצא מתחת ידם שום טריפות, וחששו שיחשדו בהם שהם עושים איזה תחבולה וערמומית, כי איך יתכן דבר כזה, הרי בכל העולם שוחטים בהמות ותמיד נמצאים איזה טריפות, ורק אצלם לא נמצא שום טריפה כבר זמן רב כזה.

כך עברה שנה תמימה מיום ליום ממש, שאין שום טריפה בכל העיר. רק כאשר הגיע אותו יום בשנה אשר שני הצדיקים ביקרו בעיר לפני שנה, ממש בו ביום חזר הדבר לקדמותו, והתחילו שוב למצוא טריפות בבית המטבחים. ויהי הדבר לנס ולפליאה נשגבה, איך ששני הצדיקים הקדושים, בבדיקתם את הסכינים, ובברכתם שהוציאו מפיהם, פעלו שלא יבואו בעלי חיים טריפה לגבולות העיר, במשך שנה תמימה מיום ליום.

נכדו של הרבי התפארת שלמה מרדומסק זצוק"ל, מצייין בספרו 'נפלאות התפארת שלמה' (אות צ), שעל פי סיפור זה עלה בידו ליישב דברי הגמרא בדף היומי שלנו (חולין ז:). הגמרא מביאה את

הפסוק (שמואל א ז, לד) שבעת המלחמה הגדולה עם פלשתים, אמר שאול המלך לאנשי הצבא שיצאו למלחמה, 'ושחטתם בזה ואכלתם', ויש להבין מה הכוונה ב'זה', רק לומדים מזה שאול המלך בדק בעצמו את הסכין וראה שהוא כשר, ולכן אמר להם שישחטו דווקא 'בזה' הסכין, ומכאן למד רב חסדא, שבדיקת הסכין על ידי החכם הוא מדאורייתא.

ונשאלת השאלה, איך יתכן שאול המלך בדק בעצמו את הסכין עבור הכשרת הבשר לאנשי הצבא, הרי בוודאי אין זה לפי כבודו של מלך לבדוק סכינים עבור חיילי הצבא, ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול.

ומבאר נכדו של בעל התפארת שלמה, על פי הסיפור הנפלא שהיה אצל זקנו ואצל הרבי הקדוש מלעלוב, שעל ידי בדיקת הסכינים גרמו שלא יצא שום טריפה מתחת הסכינים של השוחטים במשך שנה תמימה. ויתכן לומר שגם שאול המלך עשה כאן מופת גדול כזה על ידי בדיקת הסכין, שבמשך כל המלחמה לא יצא שום דבר טריפה מתחת הסכין הזה אשר בדק. והתכוון בזה להסיר המכשול מאנשי המלחמה, שלא יכשלו חלילה בטריפות מפני לחץ ובהלת המלחמה, שגורם לפעמים שלא יוכלו לבדוק בהידור ובשלמות את סכיני השחיטה מפגימה כל שהוא וכדומה.

שמע
השוחט
בקשת
הרבי

הרבי הרגיש ברוח קדשו את מחשבתו של השוחט

מרו הרבי הקדוש רבי נחום מטשערנוביל זצוק"ל בעל המאור עינים, הקפיד מאד בכל פעם שנקלע לאחת העיירות, שלא לאכול מן הבשר, עד שיבדוק בעצמו את סכין השחיטה של השוחט אם הוא כשר למהדרין.

פעם עמד איזה שוחט ירא שמים בבית השחיטה, ויתקן ובדק היטב היטב את סכין השחיטה, וכאשר נכח לראות שהוא כשר בתכלית ההידור בלי שום פגימות כלל, וכבר הכין את עצמו לשחוט, נכנס לפתע בעל המאור עינים לבית השחיטה, וכדרכו בכל פעם שנקלע לעיירה חדשה, ביקש גם הפעם מהשוחט שיראו לו את הסכין.

כאשר שמע השוחט בקשת הרבי, חשב לבדוק ולתקן שוב את סכיניו, כדי שייטב בעיני הצדיק האורח. אמנם יתכן עבר מחשבה במוחו, הנה אם היה בא עתה אדם ועוף בידו, הרי הייתי שוחט עבורו יתכן ומיד את העוף ללא בדיקה נוספת של הסכין, מאחר שכבר בדקתי היטב היטב את הסכין, 'ואם טוב וכשר הסכין לפני הקב"ה', טוב הוא גם בעיני הצדיק - חשב לעצמו, ויתקן הושיט את הסכין לרבי הקדוש, מבלי לבדוק את זה פעם נוספת לפני הגשתו לצדיק.

אמנם לגודל הפלא, הפעם לא בדק בעל המאור עינים את הסכין, רק החזירו מיד אל השוחט כשהוא אומר לו בזה הלשון, 'אם לפני הקב"ה טוב הסכין, לִפְנֵי כָל שָׂכָן, לֶךְ ושחוט בו'.

על סכין מהודר זה, וכן על הסכינים של שני השוחטים של הסיפור הקודם, ניתן להמליץ לשון הגמרא בדף היומי שלנו (חולין ז:), 'מֵאֵן יְהִיב לָן מִבְּשָׂרֵיהֶּ וְאֶכְלִינָהּ - מי יתן לנו מהבשר שנשחט בסכינים אלו, ונאכל אותם'.

נועם שיח עם הוד כ"ק מרן האדמו"ר מקאמרנא שליט"א

~ המשך מגילון שי"א ~

להעביר את היראה ופחד גשמי זה, שיהיה לו מעתה יראה ופחד מהשי"ת. כי באמת מה יש לנו לפחד מכל עיני המלחמה, הרי אנו סמוכים ובטוחים על השי"ת שיצילנו וישמרנו מכל רע. רק עצם פחד ויראה זו בא לו בסיוע עליון מן השמים, כדי שיוכל לבוא מזה לידי יראה ופחד מהשי"ת. וכאשר אכן מעבירים את הפחד והיראה הגשמי, ליראה ופחד מהשי"ת, זוכים על ידי זה להמתיק את כל הדינים. זהו דרך הבעל שם טוב הקדוש, ויש לנו ללכת ולצעוד בדרך קדוש זה עד עולם.

*

הרב קובלסקי: שמעתי שהרבי שליט"א זכה להיות מקורב לשר התורה מרן הרב מטשעביץ זצוק"ל, מתי ראה אותו הרבי בפעם הראשונה? **אדמו"ר שליט"א:** בילדותי כשלמדתי בתלמוד תורה חיי עולם, הרב מטשעביץ היה ראש ישיבת חיי עולם, וכך עלה בידי לראותו הרבה פעמים. פעם אף זכיתי בילדותי להיבחן אצל הרב מטשעביץ על שתי מסכתות, וזכיתי בזכיה גדולה, שהרב נעמד ממקומו ויצא מחדרו ללוות אותי.

הרב קובלסקי: כל הכיתה נבחנו אצלו?

אדמו"ר שליט"א: לא, רק אני ועוד ילד אחד.

הרב קובלסקי: איך זכיתם לזה, שהרב מטשעביץ ילווה אתכם אחרי המבחן?

אדמו"ר שליט"א: כנראה שהמבחן עבר בשלום...

הרב קובלסקי: איזה שתי מסכתות זה היה?

אדמו"ר שליט"א: גיטין וקידושין.

*

הרב קובלסקי: ידוע הענין ללמוד 'עולם הבא מסכתא', איזה מסכתא כדאי לבחור עבור זה?

אדמו"ר שליט"א: מסכת סוכה. כך היה דרכו של הרבי הקדוש מראפשיץ זצוק"ל, שהיה לומד כל השנה מסכת סוכה, כי סוכה מביאה לידי שמחה.

הרב קובלסקי: אכן מסופר על צדיקים שבחרו במסכת סוכה כ'עולם הבא מסכתא', ובאמת אמרו שיש בזה גם סגולה ל'שמירה', כמו שכתב המהר"ם מלובלין בסיום פירושו על מסכת סוכה (דף נו): 'בעזרת הא"ל יתברך, סליקא מסכת סוכה, והוא יצילנו מכל צרה וצוקה, ומכל בהלה ומבוכה'. ורואים מזה שלימוד מסכת סוכה מביא לידי שמירה מכל צורה וצוקה, ומכל בהלה ומבוכה.

*

הרב קובלסקי: ברצוני לבקש מהרבי ברכה עבורי, ועבור כל קוראי גליון 'מתיקות הדף היומי'.

אדמו"ר שליט"א: יעזור השי"ת, שיזכו כולם להצלחה וברכה, נחת ובריאות. היום ראש חודש ניסן הוא ראש השנה למלכים, יעזור השי"ת, שיתחדש מעתה לכל ישראל, שנה טובה ומבורכת, תחל שנה וברכותיה.

הרב קובלסקי: אמן.

אדמו"ר שליט"א: אי"ה תגיעו כאן גם בשנה הבאה בבריאות השלימות, למעמד ברכת האילנות.

הרב קובלסקי: מצינו מחלוקת בגמרא (ב"מ קו): אם חזקה נעשה בשני פעמים או בשלושה פעמים, אך לכולי עלמא בשלושה פעמים כבר נעשה חזקה, השנה כבר השנה השלישית שאני זוכה להגיע כאן לברכת האילנות, ובוודאי כבר נעשה חזקה...

הרב קובלסקי: רציתי לשאול עצה טובה לרבינו שליט"א בשם קוראי גליון 'מתיקות הדף היומי', כדת מה יעשה האיש אשר לדאבונו מרגיש תענוג וחיות רק בדברים גשמיים, ואינו זוכה למתיקות ותענוג בלימוד התורה, מה אפשר לו לעשות כדי לזכות לתענוג רוחני בלימוד התורה וקיום המצוות.

אדמו"ר שליט"א: על זה יש לנו בחסדי ה' הדרך של מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זצוק"ל, שיש להעביר את האהבה והתענוג שיש לו עתה לדברים גשמיים, שמכאן ואילך יהיה לו תענוג זה בדברים רוחניים.

וכמו שמבואר בספה"ק מאור עינים (פרשת ואתחנן) בשם הבעל שם טוב, שזהו מה שנאמר (שיר השירים ז, ז), 'מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים', פירוש, מה יפה ומה נעים הוא, להתעורר מכל האהבות ומכל התענוגים הגשמיים, לאהבה העליונה.

כי באמת קשה מאד להתחיל מיד באהבת ה', ואהבה לדברים הרוחניים. ולכן מסבב השי"ת שיהיה לו אהבה ותענוג לדברים הגשמיים, כדי שילמוד מזה מהו אהבה ותענוג, וכך יהיה לו בנקל להעביר אהבה ותענוג זה שהוא מרגיש בדברים הגשמיים, שיהיה לו לכל הפחות אהבה ותענוג כזה, בעת עוסקו בדברים הרוחניים.

ונמצא שהאהבה והתענוג שיש לו בתחילה לדברים גשמיים, בא לו בסיוע עליון מהקב"ה, כדי שיהיה ביכולתו להשיג על ידה תענוג ואהבה רוחנית.

וממילא, כאשר אחד מתאוונן שהוא מרגיש אהבה ותענוג רק בדברים הגשמיים, צריכים לחזקו ולעודדו, שאין זה מראה שהוא בשפל המדרגה חלילה, אדרבה, עצם אהבה ותענוג גשמי זה, בא לו בסיוע עליון מן השמים, ועתה יש לו להעביר אהבה ותענוג זה לדברים הרוחניים, שיתענג בלימודו ובשעת קיום המצוות.

הרב קובלסקי: עדיין נשאלת השאלה לגבי לימוד זוהר הקדוש, מה יעשה אדם שאינו זוכה להבין דברי הזוהר הקדוש, איך הוא יכול לזכות לתענוג רוחני אפילו בעת לימוד הזוהר ללא הבנה.

אדמו"ר שליט"א: דבר ראשון צריכים לזכור, שעצם אמירת דברי הזוהר הקדוש, כבר מטהר את הנפש, כמו שכתב מרן החיד"א הקדוש זצוק"ל בספרו מורה באצבע (סימן ב): 'לימוד ספר הזוהר מרומם על כל לימוד, בשגם לא ידע מאי קאמר, ואף שיטעה בקריאתו, והוא תיקון גדול לנשמה, לפי שהגם דכל התורה שמותיו של הקדוש ברוך הוא, מכל מקום נתלבשה בכמה סיפורים, ואדם הקורא ומבין הסיפורים נותן דעתו על הפשט הפשוט, אבל ספר הזוהר מן הסודות עצמן בגלוי, והקורא יודע שהם סודות וסתרי תורה, אלא שאינו מובן מקוצר המשיג ועומק המושג'. וכן כתב זקני הרבי הקדוש בעל ההיכל ברכה מקאמרנא זצוק"ל באריכות גדולה (נתיב מצוותיך נתיב התורה שביל הראשון אותיות ל-לב), יעויין שם. כשם שמרגישים איזה תענוג באמירת תהלים, כך וביותר מכך צריכים להרגיש בעצם אמירת זוהר, אפילו בלי להבין, כי זה מטהר את הנפש עוד יותר מאמירת תהלים.

ובנוסף לזה, אדם שאינו זוכה להרגיש תענוג בלימוד זוהר הקדוש, צריכים פשוט להסביר לו גודל קדושת ספר הזוהר, וגודל קדושת התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע, וכך ירגיש מתיקות נפלאה בלימוד דברי הזוהר, אפילו מבלי להבין, בידועו שבזה הוא זוכה להתקשר לרשב"י הקדוש.

*

הרב קובלסקי: אנחנו נמצאים כעת בראש חודש ניסן בתקופת מלחמה בארץ הקודש, ונשאלת השאלה, איך אפשר להרגיע את הפחד שנופל עלינו לפעמים בשעת המלחמה, בעת ששומעים אזעקות וכדומה.

אדמו"ר שליט"א: גם בזה יש לנו ללכת בדרך הבעל שם טוב הקדוש,

מאוצרות המועדים

פרשת במדבר קורין תמיד קודם חג השבועות, אחר התוכחה של פרשת בחוקותי, שהוא כדי שתכלה השנה וקללותיה. וכמו כן קורין פרשת נצבים קודם ראש השנה, אחר התוכחה שבמשנה תורה, שהוא גם כן כדי שתכלה השנה וכו' כדברי חז"ל (מגילה לא):

והיינו שלאחר התוכחה קורין 'אתם נצבים היום כולכם' וגו', כי לאחר התוכחה והיסורין נתבררו כל פרטי נפשות ישראל, יהיה מי שיהיה 'מחוטב עציך' וגו', כולם יש להם שורש בהקדושה.

וכמו כן בפרשת במדבר שאחר התוכחה, נתבררו כל פרטי נפשות ישראל, וזהו מה שרואים בפרשת במדבר, שלכל אחד ואחד מישראל יש מספר, וכולם נכללים בשורש הקדושה. וכולם הם חלק מהמשכן, שהרי הקרבנות היו ממוחצית השקלים של כל פרטי נפשות ישראל. ולכולם יש חלק בתורה הקדושה, כדאיאתא במדרש (דברים רבה ז, ח) על פסוק (דברים ה, יט) 'אל כל קהלכם', שאם היה חסר אפילו נפש אחת מישראל, לא היה ניתן להם התורה.

(פרי צדיק במדבר אות ה)